

— בעקבות הוראת החשב ריכוז נמל חיפה, באופן חד פעמי, את החשבוניות עבור שירותים שונים שהוצאו כחודשים ינואר—מארס 1977 והסב את הפרטים למחשב שבנמל, ושוב, בלי לרשום אותו בספרי הנמל. לקראת סגירת המאזן פלט המחשב רשימה של חשבוניות, שהוצאו בשלושת החודשים האמורים ושטרם שולמו. התברר, שברשימה לא היו פרטים על שם הלקוח, כך שלא ניתן לדעת אל מי יש לפנות, ושאלת הבדיק באשר לגבייתו, טרם באה על פתרונה. עוד התברר, שלגבי החשבוניות שהוצאו החל מאפריל 1977 לא פעל הנמל בהתאם להוראות חשב הרשות בדבר קיום מעקב אחר גבייתן.

— הנמלים עורכים דו"ח חודשי — מאזן בוחן על הפעולות הכספיות שלהם, המוגש לחשב הרשות. דו"חות אלה, שהוגשו באיחור, אינם כוללים את כל החובות של מקבלי השירותים. מסיבה זו אין בידי הרשות כלי דיווח מרכזי, שיאפשר לעקוב כראוי אחר הפעולות הכספיות של הנמלים. על עניין זה כבר העירה הביקורת ב־1973 (ראה דו"ח שנת 24, עמ' 871).

רשות הנמלים הודיעה למשרד מבקר המדינה, בראשית פברואר 1978, שהיא מטפלת עתה בהסדרת יתרות החוב של בעלי מטענים, המאוחסות למשרדי ממשלה. לשם כך היא באה בדברים עם החשב הכללי. עוד הודיעה הרשות, כי נמצאת עתה בהרצה תכנית הנהלת חשבונות ממוכנת, שתאפשר קיום מעקב ופיקוח מרכזיים.

*

ממצאי הביקורת עולה הצורך, שהנהלת הרשות תעשה לשם שיפור ההסדרים ותגביר את הפיקוח והמעקב על פעולות הגבייה של חובות, המגיעים מלקוחות הנמלים והמסתכמים בעשרות מיליוני ל"י.

נמל אשדוד — העסקת עובדי מדור אחסנה בטיפול בפרי הדר

מאז הפעלתו מעמיד נמל אשדוד לרשות המועצה לשיווק פרי הדר (להלן "המועצה"), ככל עונת יצוא, רציפים מיוחדים לטעינת הפרי ומחסנים לאיחסונו. לקראת כל עונה נערך בין רשות הנמלים לבין המועצה, סיכום שבו נקבעים, בעיקר, מספר צוותי העבודה ומפעילי הציוד שיידרשו לטעינת הפרי, התעריפים עבור הטעינה והתשלומים עבור שכירת מחסנים.

בעונת 1975/76 העמיד הנמל לרשות המועצה מחסן אחד בשלמותו ומחצית מכל אחד משני מחסנים נוספים. בעונת 1976/77 קיבלה המועצה שני מחסנים בשלמותם ומחצית ממחסן נוסף (להלן מחסן 104), שבשאר ימות השנה מיועד לאיחסון ולהמכלה של מטען כללי ליצוא. במחסנים אלה, שהועמדו לרשותה הבלעדית של המועצה, מבצעים עובדיה את כל הפעולות המינהליות הקשורות בקבלת הפרי למחסן ובמסירתו לאגירה; עובדי הרשות מבצעים את הפעולות התפעוליות — פריקה וטעינה.

בתחילת 1977 התברר להנהלת הנמל, תוך כדי בדיקה שגרתית שערכה, כי עובדי מדור האחסנה של הנמל (להלן — המדור) מקבלים תשלום פרמיה מרשות הנמלים עבור הטיפול בקבלה ובמסירה של פרי העובר את מחסן 104, שאמור היה להיות בידי עובדי המועצה; בעקבות זאת פנתה הנהלת הרשות למבקר המדינה בבקשה לבדוק את הנושא. הבדיקה נערכה באפריל ובמאי 1977, ותוצאותיה הומצאו להנהלת הרשות בראשית יוני. להלן עיקר הממצאים.

טיפול בפרי במחסן 104

1. במהלך הבדיקה עמד משרד מבקר המדינה על עמדות הגורמים המעורבים בנושא בנמל אשדוד — הנהלת הנמל, הנהלת המדור ונציגות המועצה — כלהלן:

(א) הנהלת הנמל הבהירה, כי נציג המועצה פנה בקיץ 1976 למנהל הנמל בבקשה לבחון את האפשרות, שעובדי המדור יעסקו בקבלת הפרי ובמסירתו בכל המחסנים שברשות המועצה; ראש המדור וסגנו המליצו בשעתם על קבלת ההצעה, אולם לאחר התייעצות ברשות הנמלים, היא נדחתה. אם אכן נעשתה העבודה האמורה במחסן 104 על ידי עובדי המדור היא הייתה, לדעת הנהלת הנמל, מיותרת ובניגוד לסיכומים, שעל פיהם עובדי המדור יטפלו רק בהמכלת הפרי ולא בעבודות

מינהליות — קבלתו ומסירתו. העסקת עובדי המדור, כאמור, הביאה להקטנה מלאכותית של מספר העובדים, שאין להם תעסוקה מלאה בתחום האחסנה (ראה להלן).

(ב) מנהל המדור וסגנו הבהירו לביקורת, שבאוגוסט 1975 סוכם, אמנם, עם הנהלת הנמל שבמחסן 104 יעסקו עובדי המדור בהמכלת הפרי בלבד, אולם בקיץ 1976 העלה מנהל הנמל את האפשרות, שהעובדים יקבלו על עצמם את כל שלבי הטיפול בפרי בכל המחסנים שברשות המועצה. מנהל הנמל אף הטיל על הנהלת המדור לבוא בדברים עם נציגי המועצה, ואכן היא הגיעה להסכם בעל פה עם האחרון, שמטעם המועצה יעסק עובד אחד במחסן 104 לצורכי תיאום, ואילו הטיפול בפרי — נוסף להמכלה — יעשה על ידי עובדי המדור. מאחר שבמחסן האמור לא הוקמה גדר, כדי להפריד בין השטח שבו מאוחסן מטען כללי המיועד ליצוא, לבין השטח שבו אוחסן הפרי (כפי שנעשה הדבר בעונה הקודמת בנוגע למחסן אחר, שמחציתו נמסרה לידי המועצה), ראתה הנהלת המדור את עצמה אחראית לכל המטענים שאוחסנו במחסן זה, כולל פיקוח למניעת נזקים. כל הרישומים והדיווחים בדבר הטיפול בפרי נעשו בהתאם לנהלים המתחייבים, והם הועברו למדור דיווח וחשובי פרמיה ולמדור חישובים של הנמל. בהתאם לנהלים הקיימים, נהגה המועצה להמציא למחסן זה תעודות אחסנה (ראה להלן רישום ודיווח), תחומות ומוטבעות בחותמת המועצה, ומשום כך טענה הנהלת המדור, כי אם היה פסול בתהליך זה, שעליו דווח, ניתן היה לצפות לתגובה כלשהי מצד הנהלת הנמל, אך תגובה כזאת לא באה. טיפולם של עובדי המדור בפרי שבמחסן 104 נמשך בעונות 1975/76 ו-1976/77 (עד מארס 1977) — מועד שבו הורתה הנהלת הנמל להפסיק את העסקת עובדי המדור בטיפול בפרי שבמחסן זה.

(ג) נציגי המועצה בנמל אשדוד הבהירו לביקורת, כי בקיץ 1976, נוכח קשיים שהיו למועצה עם עובדיה בנמל, פנה הוא למנהל הנמל בהצעה לשקול את האפשרות של העסקת מחסנאי הנמל, באורח נסיוני, בקבלתו של הפרי ובמסירתו; הצעה זו נדחתה על ידי מנהל הנמל, והמועצה לא הזמינה לאחר מכן שירות כזה מהנמל. כל הפעולות הכרוכות בקבלת הפרי ובמסירתו נעשו על ידי עובדי המועצה, ללא השתתפות עובדי הנמל; ואכן, במשך כל התקופה, שבה נרשמו "שעות פרמיה" לעובדי המדור, לא חויבה המועצה בגין שירות זה. חתימת המועצה על גבי תעודות אחסנה נעשתה לפי דרישת המחסנאים של הנמל בהבנה שחתימה זו היא פעולה שגרתית של הנמל, ובשום אופן לא נועדה לצורך מתן שירותים כלשהם.

2. בתחום האחסנה קיימות שתי מערכות רישום ודיווח עיקריות: האחת מתייחסת להעסקת עובדי האחסנה ומשמשת לחישוב שכרם; והאחרת נוגעת ללקוחות ולאחראים למחסנים ומשמשת בסיס לחיוב הלקוחות עבור השירותים הניתנים להם. הדו"ח היומי, שמכילים במדור על תעסוקת כל אחד מהעובדים ועל תפוקתו, מועבר למדור דיווח וחשובי פרמיה.

מחסן 104 מיועד, כאמור, ליצוא מטען כללי, ובעת עונת הפרי — גם להמכלה של פרי ולאחסונו. נוהלי יצוא, שהנהלת נמל אשדוד קבעה בשנת 1968, מסדירים את דרכי הקבלה והמסירה של הטובין במחסן — החל מהגשת "תעודת אחסנה" על ידי היצואן וכלה בהכנת "תעודת יצוא", כשהיא נושאת חתימה וחותמת המכס ושל מדור החישובים של הנמל. המחסנאי בודק את ההתאמה שבין הנתונים שבתעודת היצוא לבין אלה שבתעודת האחסנה.

הנהלים האמורים לא חלו על מטעני הפרי של המועצה, מאחר שהתחשבות עמה נעשית על פי דיווח דו-שבועי, שהיא מעבירה למדור החישובים, ומכאן, שבנוגע לפרי הדר לא היה צורך במילוי שתי התעודות האמורות. מעיון במסמכים ומבירורים, שערכה הביקורת, עולה, כי על אף העובדה, שלא היה צורך במילוי תעודות יצוא ואחסנה לפרי הדר, נהגה המועצה בעונת 1975/76 ועד אמצע ינואר 1976 בנוגע לפרי שעבר את מחסן 104, להכין את התעודות הללו ולאשרן בחתימתה ולאחר מכן המשיכה במילוי תעודות יצוא בלבד. ממועד זה נהג המדור להכין בעצמו את תעודות האחסנה, בלי שהן הוחתמו על ידי המועצה.

תשלום פרמיה לעובדי מדור אחסנה

1. כיוון שבקבלתו של פרי הדר ובמסירתו לא נועד, על פי נוהלי הרשות המתייחסים למועצה, תפקיד לעובדי המדור, לא נקבע הסדר לצורך תשלומי פרמיה בגין עבודה זו; החישובים והתשלומים נערכו על בסיס מכסות עבודה, שנקבעו לטיפול בתיבות של מטען כללי. לביקורת לא הומצא אישור בכתב להסדר האמור ממדור הנדסת ייצור, המופקד על תחום זה.

2. כדי לעמוד על פרטי התהליך של חישוב הפרמיה ערכה הביקורת בדיקה, מדגמית של הרישום והדיווח, שהתייחסו ליום אחד, שבו נרשמו שעות פרמיה למספר מירבי של עובדים: 8 מחסנאים,

שהועסקו בקבלה של פרי ובמסירתו. על סמך הנתונים שבדיווח, חושבו במדור דיווח וחישובי פרמיה "שעות פרמיה" לכל אחד מהעובדים שבמדגם, והפרמיה שנקבעה נעה בין 1.17 לבין 3.46 שעות פרמיה לעובד.

הביקורת גם ריכזה נתונים על מספר העובדים, ליכוחם נרשמו שעות פרמיה בעונות הפרי 1975/76 ו-1976/77: בעונת הפרי 1975/76 נרשמו בסה"כ 152 שעות פרמיה, ל-37 מעובדי המדור; שעות הפרמיה, שקיבל עובד בכל העונה, נעו בין 0.83 ל-12.87. בעונת 1976/77 נרשמו בסה"כ 180 שעות פרמיה ל-41 מעובדי המדור והן נעו לגבי עובד בין 0.83 ל-12.76. מאחר שמחיר שעת עבודה במדור הגיע לכ-16 ל"י, יוצא, שתוספת השכר בגין פרמיה לעובדי המדור במחסן 104 נעה בכל אחת משתי העונות בין 15 ל-200 ל"י לעובד. כלל תשלומי הפרמיה בשתי העונות הסתכמו בכ-5,000 ל"י.

תיאום ובקרה

1. — מאחר שמחסן 104 הוחכר כאמור, חלקו למועצה, ובהתחשב בקשיים, שהיו עלולים להתעורר באין הפרדה פיסית בו בין פרי לבין מטען כללי, היה, לדעת הביקורת, על הנהלת הנמל לקבוע הנחיות ברורות-המסדירות בצורה חד משמעית את אופן הטיפול בפרי העובר במחסן-נמצא, שלא ניתנו הנחיות כדורש, ומתוך כך נתאפשר לכל גורם לפרש את תפקידו באורח שונה. הנהלת המדור לא פנתה מצדה להנהלת הנמל כדי לוודא חלקם של עובדיה בטיפול בפרי, וראתה את עצמה — על דעתה היא — אחראית לקבלת הפרי למחסן ולמסירתו לאגירה, כפי שהיא אחראית לטיפול במטעני יצוא אחרים.

הנתונים בקשר לתשלומי פרמיה מצביעים על כך, שמבחינה כספית אין מדובר בהוצאה משמעותית נוספת מצד הרשות ואף לא בתוספת שכר ניכרת לעובדים. עם זאת יש לקחת בחשבון, שכתוצאה מתחלופה גבוהה בין העובדים, שעבדו במחסן 104, בכל אחת משתי עונות הפרי האחרונות נרשמה — ללא הצדקה מבחינה עניינית — תעסוקה לכשליש ממספרם של עובדי המדור, כאשר למעשה שררה אבטלה סמויה. על ידי כך נפגמה הצגת המצב האמיתי של התעסוקה בתחום האחסנה.

2. — על פי תהליך הדיווח שתואר לעיל, הועברו נתונים על העסקתם של עובדי המדור במחסן 104 בטיפול בפרי למדור דיווח וחישובי פרמיה, ואילו תעודות יצוא של הפרי ותעודות אחסנה — למדור החישובים שבנמל. הביקורת העלתה, שהן במדור דיווח וחישובי פרמיה שבמחלקת המינהל, והן במדור החישובים שבמחלקת הכספים, לא עורר הדבר תגובה כלשהי, על אף שבמסמכים צוין במפורש, שהמדור בקבלת הפרי ובמסירתו. סידור זה, שנמשך מאז נובמבר 1975, נתגלה כאמור על ידי הנהלת הנמל רק בתחילת 1977 במסגרת בדיקה שגרתית. מבדיקת מכלול הפעולות הקשורות באחסנה התברר, שלא נקבעו על ידי הנהלת הנמל סדרי בידוק ובקרה, כדי להבטיח בדיקה נאותה של מסמכים המשמשים אסמכתא לתשלום שכר עבודה, מצד אחד, והמסמכים המשמשים אסמכתא להתחשבויות עם הלקוח, מצד שני.

ביוני 1977 הודיע מנכ"ל הרשות למשרד מבקר המדינה, כי הרשות עושה לשם הסקת מסקנות ויישום המלצות הביקורת בתחום זה. בירורים, שערכה הביקורת בנובמבר 1977 העלו, כי הנהלת הנמל נתנה הוראות הנוגעות לסדרי הטיפול בפרי בעונת 1977/78, הבאות להבטיח אי הישנות הליקויים, שעליהם הצביעה הביקורת.

פרישת מנכ"ל רשות הנמלים

ההסדרים הקיימים לפרישה וליציאה לקצבה של עובדי רשות הנמלים שימשו ב-1976 נושא לביקורת משרד מבקר המדינה, והממצאים סוכם בדו"ח שנת 27 (עמ' 818); הנושא גם נדון בנובמבר 1977 בוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת (ראה המלצותיה הנוגעות לדבר בעמ' 1003). בהמשך לביקורת זו נבדקו במאי וביוני 1977 הסדרי הפרישה של מנכ"ל הרשות (להלן — המנכ"ל), שיצא לקצבה ב-31.3.1977.

קביעת תנאי העסקתו של המנכ"ל

1. המנכ"ל העוסק ברשות הנמלים החל מאוקטובר 1970, לאחר פרישת המנכ"ל הראשון של הרשות, תחילה כמושאל מעבודתו בשירות המדינה לתקופה של שנתיים. בתום התקופה — אוקטובר 1972 — אחר שעזב את שירות המדינה קיבל מעמד של עובד הרשות.

ב-6.11.1970 אישרה ועדת הכספים של הרשות, שמשכורתו של המנכ"ל תהיה צמודה לשכר הרמטכ"ל — כמשכורת קודמו. העילה להצמדת שכר קודמו לשכר הרמטכ"ל הייתה בומנו — כפי שנמסר למשרד מבקר המדינה, שבעת הקמת הרשות לא היה קיים הסדר מוסכם בדבר רמת השכר של מנכ"לים בתאגידים ממלכתיים, והרשות לא ראתה לנכון לקבוע לו בתפקידו האזרחי שכר נמוך מזה שקיבל כרמטכ"ל בצה"ל.

לפני שנתון המנכ"ל את הסכמתו, בתום תקופת השאלתו, להמשיך בעבודתו ברשות הנמלים, ביקש להסדיר את תנאי עבודתו והפנסיה שלו ולהבטיח את הזכויות, שצבר בשירות המדינה ובתפקידים ציבוריים קודמים. הוא גם העמיד כתנאי למעבר לרשות, שיובטח לו, כי בעת שיפרוש מעבודתו, תשולם לו קצבה בשיעור של 70% ממשכורתו, בהתחשב בשירותיו בעבר (כ-15 שנות שירות בצה"ל ובשירות המדינה). הרשות הייתה מוכנה לקבל תנאי זה, בכפפות לאישורה של נציבות שירות המדינה בדבר הזכויות שצבר המנכ"ל בשירותיו הקודמים, במדינה.

— הטיפול בעניין עקרוני זה, כלומר הזכות לקצבה ושיעורה לא סוכם לפני המועד, שנקבע לסיום תפקידו של המנכ"ל בשירות המדינה ולהתחלת שירותו כעובד הרשות. במצב זה הודיע המנכ"ל ליו"ר הרשות, ב-8 באפריל 1973, שאם לא יקבל תוך שבוע הודעה אחרת בעניין דרישתו לזכויות קצבה, יראה בכך הסכמה מצד הרשות לתנאיו. גם בעקבות הודעה זו לא סוכם העניין ונשאר פתוח*.

הדיונים בין רשות הנמלים לבין נציבות שירות המדינה על ההכרה בזכויות המנכ"ל לקצבה, הן בשל היותו עובד מדינה והן בשל שירות אחר המזכה לקצבה, נמשכו עד 1976. רק במאוס אותה שנה נחתם בין הרשות ובין נציבות שירות המדינה הסכם לפי חוק שירות המדינה (גימלאות) (נוסח משולב), תש"ל-1970, בדבר זכויות המנכ"ל לקצבה בשל שירותו במדינה. לפי ההסכם הוכרה תקופת עבודתו של המנכ"ל בשירות המדינה, בצבא הקבע וכן בצבא הבריטי לצורך חישוב זכויותיו לקצבה בשיעור של 41.5%. עוד נקבע בהסכם, כי רשות הנמלים תשלם למנכ"ל עם פרישתו לקצבה עבור תקופת השירות במדינה ונרשות בהתאם לתקנותיה, והמשכורת הקובעת לעניין הקצבה תיחשב לפי משכורתו ברשות; המשכורת הקובעת שלפיה יחושב שיעור השתתפות הממשלה בתשלום הקצבה על ידי הרשות בשל השירות במדינה, לא תעלה על זו של הדרגה הגבוהה ביותר הקיימת בשירות המדינה בסולם הדרגות, שבו היה העובד משובץ ערב עזיבתו את שירות המדינה.

הסדרי הפרישה

1. באמצע 1976 הודיע המנכ"ל על רצונו לפרוש מעבודתו ברשות. החל מאפריל 1977. ועדת הכספים של הרשות דנה בהסדרי הפרישה ובינואר 1977 אישרה לו קצבה בשיעור של 70% משכרו. בעקבות זאת הודיע יו"ר ועדת הכספים של הרשות לנציב שירות המדינה, כי מנכ"ל הרשות פורש לקצבה, ושיעורה יועמד על 70%; הוא ביקש מהנציב בכפפות להסכם ההעברה, שנחתם כאמור לעיל, את אישורו העקרוני לתנאי הפרישה ולתשלום קצבתו על ידי המדינה עבור התקופות המוכרות על ידה. נציב השירות אישר את ההודעה. לאחר בקשה נוספת של הרשות הסכים הנציב גם להגדיל את שיעור הקצבה עבור תקופת שירות המדינה מ-41.5% ל-47%, מהמשכורת הקובעת.

2. לפי חוק שירות המדינה (גימלאות) (נוסח משולב), תש"ל-1970, שאומץ על ידי הרשות בהסכמי העבודה עם עובדיה (ראה דו"ח שנתי 27, עמ' 818), גובה הקצבה מתבסס על "משכורתו הקובעת" של העובד, כלומר המשכורת בדרגה, שהייתה לו ערב פרישתו מהשירות.

לאחר הודעתו של המנכ"ל ב-1976 על רצונו לפרוש מעבודתו ברשות שונתה משכורתו פעמים מספר על ידי הוספות ושינויים במרכיבי השכר, שנבעו מעידכונים והתאמות למשכורת הרמטכ"ל, מחד ומשינויים, שחלו במרכיבי השכר של עובדים בכירים ברשות — כגון תוספת מיוחדת ותוספת ניהול — מאידך. השינויים הביאו — יחד עם שינויי תוספת היוקר — להכפלת המשכורת מאוגוסט 1976 עד מאוס 1977; באפריל 1977 הייתה המשכורת גבוהה פי שניים וחצי מזו של אוגוסט 1976.

— בתיקי הרשות לא היה תיעוד נאות ולא היו בו הסברים מפורטים לסיבות כל השינויים. לא נמצא גם תיעוד בדבר הנהוגים לקביעת המרכיבים של המשכורת הקובעת. נתונים אלה היו דרושים במיוחד, כיוון שבמשכורת זו נכללו מרכיבים שלא היו במשכורת הרמטכ"ל, ושהסתכמו באפריל

* מאחר שלא נקבעו במועד, בין הרשות לבין המנכ"ל, הסדרים נאותים בדבר תנאי העסקתו לרבות החזר תשלום, ששילמה הרשות בזמנו לצה"ל בגין זכויות הקצבה שלו בעבר, התעוררו בעת פרישתו חילוקי דעות כספיים, שהת-ייחסו לסכום העולה על 20,000 ל"י. עד לסוף 1977 לא יושבו חילוקי דעות אלה.

1977 בכ" 3,300 ל"י לחודש; מרכיבי שכר אלו היו נהוגים ברשות לגבי עובדיה הבכירים המדורגים בדירוג הרגיל שלה.

בעקבות הביקורת הודיעה רשות הנמלים למשרד מבקר המדינה, ב" 11.12.1977, כי התברר, שחלה אי הבנה בדבר מרכיבי המשכורת הקובעת של המנכ"ל שפרש ונכללו בה תוספות מיותרות בסכום כולל של כ" 1,000 ל"י לחודש החל מאפריל 1977, וניתנה הוראה לתיקון הדבר.

— המשכורת של המנכ"ל הראשון נקבעה ללא התייחסות ספציפית לתפקידו כמנכ"ל הרשות בגלל השיקול, שלא תפול משכורתו מזו, שהייתה לו כרמטכ"ל. המנכ"ל שבא אחריו לא היה מקודם רמטכ"ל ולכן לא היה לגביו מקום לשיקול זה, מה גם שבשירותו במדינה, קודם לכניסתו לתפקידו ברשות, לא קיבל שכר כרמטכ"ל. משלא נקבעה משכורת ספציפית מתאימה למנכ"ל, אלא הוחלט להמשיך להצמידה למשכורת הרמטכ"ל, לא הייתה, לדעת הביקורת, הצדקה להוסיף למשכורת המנכ"ל תוספות, שניתנו לעובדים בכירים אחרים של הרשות. מתברר, שגם משכורת המנכ"ל הנוכחי, שנכנס לתפקידו במאסר 1977 ושהיה עובד הרשות זה שנים, צמודה למשכורת הרמטכ"ל; כמו כן הוא מקבל את התוספות האחרות, שהיו במשכורת קודמו. משרד מבקר המדינה הביע את הסתייגותו מהסדר זה.

3. — רשות הנמלים בהעניקה למנכ"ל קצבה של 70% ממשכורתו הקובעת הוסיפה לו בעבור 4.5 שנות שירותו כעובד הרשות את ההפרש שבין 47% לבין 70% — דהיינו 23%. השתתפות המדינה בתשלום הקצבה היא רק כ" 47% ממשכורת מסויימת בשירות המדינה (ראה לעיל), שהיא נמוכה כדי מחצית מהמשכורת שנקבעה כמשכורת קובעת לצורך חישוב הקצבה. יוצא, שהרשות משלמת נוסף על הקצבה בעבור שירותו של המנכ"ל בשיעור של 23% מהמשכורת הקובעת ברשות, גם קצבה בשיעור 47% מההפרש שבין המשכורת הקובעת, שלפיה משתלמת לו הקצבה כלעובד מדינה, ובין המשכורת הקובעת לצורך חישוב הקצבה כעובד הרשות, וזאת בגין תקופות שירות שלא ברשות (להוציא שנתיים של ההשאלה).

התשלום השנתי של הקצבה, שהוא על חשבון הרשות, הגיע באמצע 1977 לכ" 100,000 ל"י, המהווה 50% מהמשכורת הקובעת של המנכ"ל. משמעות הדבר היא, שעבור התקופה, שבה שירת את הרשות — 6.5 שנים ובכללן תקופת ההשאלה — זכה המנכ"ל בקצבה, שערכה כ" 8% ממשכורתו לשנה. לפי חישובי משרד מבקר המדינה, שהתבססו על המשכורת הקובעת, שנקבעה למנכ"ל לצורך חישוב הקצבה, הערך הנוכחי של הקצבה, באמצע 1977, כשהוא מהווה, הסתכם ביותר מ" 2 מיליון ל"י, מהם כ" 75% חלים על הרשות — בגין 6.5 שנים כאמור.

בביקורת הקודמת, בעניין ההסדרים לפרישת עובדים מהרשות וליציאתם לקצבה, עמד מבקר המדינה על המשמעות הכספית הניכרת הנובעת להטבות, חריגות, שנתנה הרשות לעובדים בכירים, שפרשו לקצבה, ועל העדר נהלים מרוכזים ומקיפים בנושא. הממצאים הנוכחיים מצביעים ביתר חופף על הצורך, שייקבע בנהלים, שעל הרשות להוציא בנדון, שכל אימת שנקבעים תנאים חריגים לפרישת עובד ייערך חישוב בדבר המשמעות הכספית הנובעת מהם. דבר זה יאפשר לגורמים המחליטים ברשות לקבוע עמדה שקולה בעניין, תוך שיביאו בחשבון כראוי בצד השיקולים המינהליים והאישיים גם את השיקול הכספי.

ממצאי מעקב

שכר עבודה

דו"ח שנתי 26, עמ' 1078

שכר עידוד

עובדי בתי המלאכה בנמלי חיפה ואשדוד מקבלים פרמיה אוטומטית, ששיעורה ב" 1975 הגיעה לכ" 30%, והיא משתלמת הן על השכר הרגיל והן על השעות הנוספות. החל בנובמבר 1971 הורחב ההסדר על תשלום פרמיה אוטומטית גם על האתמים ומפעילי ציוד מיכלי בנמל אשדוד,

• בעניין תשלום פרמיה אוטומטית ראה בדו"ח זה, מסופי מכולות בעמ' 939.